

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

13. ožujka 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Politika u vezi s imigracijom – Pravo na spajanje obitelji – Direktiva 2003/86/EZ – Isključenja područja primjene Direktive – Članak 3. stavak 2. točka (c) – Isključenje osoba koje imaju pravo na supsidijarnu zaštitu – Proširenje prava na spajanje obitelji navedenim osobama nacionalnim pravom – Nadležnost Suda – Članak 11. stavak 2. – Pomanjkanje službenih dokumentacijskih dokaza o obiteljskom odnosu – Objasnjenja koja se smatraju nedovoljno uvjerljivima – Obveze tijela država članica da poduzmu dodatne korake – Granice”

U predmetu C-635/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (Sud u Haagu, stalna služba u Haarlemu, Nizozemska), odlukom od 14. studenoga 2017., koju je Sud zaprimio istoga dana, u postupku

E.

protiv

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: A. Arabadjiev (izvjestitelj), predsjednik vijeća, T. von Danwitz, M. Berger, C. Vajda i P. G. Xuereb, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 17. listopada 2018.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za osobu E., M. L. van Riel i C. J. Ullersma, *advocaten*,
- za nizozemsku vladu, M. K. Bulterman i C. S. Schillemans, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, G. Wils i C. Cattabriga, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 29. studenoga 2018.,

* Jezik postupka: nizozemski

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 2. točke (c) i članka 11. stavka 2. Direktive Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji (SL 2003., L 251, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 8., str. 70.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe E., maloljetnika eritrejskog državljanstva sa stalnom adresom u Sudanu, i Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (državni tajnik za sigurnost i pravosuđe, Nizozemska) (u daljnjem tekstu: državni tajnik) o njegovu odbijanju zahtjeva za spajanje obitelji koji je za osobu E. podnijela osoba A., eritrejska državljanka korisnica supsidijarne zaštite u Nizozemskoj koja tvrdi da je teta i skrbnica osobe E.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2003/86

- 3 U skladu s uvodnom izjavom 8. Direktive 2003/86:
„Posebna pažnja trebala bi se pokloniti izbjegličkoj situaciji u vezi s razlozima koji su ih natjerali na bijeg iz svoje zemlje i priječe im tamo vođenje normalnog obiteljskog života. Povoljniji uvjeti trebali bi se stoga predvidjeti za ostvarenje njihovog prava na spajanje obitelji.”
- 4 Člankom 2. Direktive 2003/86, koji se nalazi u njezinu poglavlju I. naslovljenom „Opće odredbe”, određuje se:
„U smislu ove Direktive:
(a) ‚državljanin treće zemlje’ znači bilo koja osoba koja nije državljanin Unije u okviru značenja članka 17. stavka 1. Ugovora;
(b) ‚izbjeglica’ znači bilo koji državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja uživa status izbjeglice u okviru značenja Ženevske konvencije koja se odnosi na status izbjeglica od 28. srpnja 1951., kako je izmijenjena Protokolom potpisanim u New Yorku 31. siječnja 1967.;
(c) ‚sponzor’ znači državljanin treće države koji zakonito boravi u državi članici i koji traži ili čiji članovi obitelji traže spajanje obitelji da bi mu/joj se pridružili;
(d) ‚spajanje obitelji’ znači ulazak i [boravak] u državi članic[i] članova obitelji državljanina treće zemlje koji zakonito boravi u toj državi članici da bi se očuvala obiteljska zajednica;
(e) ‚boravišna dozvola’ znači svaka dozvola koju izdaju tijela države članice, a koja omogućava državljanima trećih zemalja da zakonito borave na njezinom području, [...]
[...].”

5 Članak 3. navedene direktive, koji se također nalazi u njezinu poglavlju I., glasi:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje kada sponzor ima boravišnu dozvolu koju je izdala država članica za razdoblje važenja od godine dana ili više i koji ima osnovane izgleda za dobivanje prava na stalno boravište, ako su članovi njegove ili njezine obitelji državljani treće zemlje bez obzira na status.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje kada [je] sponzor [državljanin treće zemlje koji]:

[...]

(c) ovlašten je boraviti u državi članici na osnovi [supsidijarnog oblika zaštite u skladu s međunarodnim obvezama, nacionalnim zakonodavstvom ili praksom država članica] ili traži [dozvolu boravka] na toj osnovi te je u očekivanju odluke o svojem statusu.

[...]

5. Ova Direktiva ne utječe na mogućnost država članica za usvajanje ili održavanje povoljnijih odredbi.”

6 Člankom 4. Direktive 2003/86, koji se nalazi u njezinu poglavlju II. naslovljenom „Uvjeti za zadržavanje”, u stavku 1. propisuje se:

„Na temelju ove Direktive i podložno udovoljavanju uvjetima utvrđenima u poglavlju IV. i članku 16., države članice dopuštaju ulazak i borav[ak], sljedećim članovima obitelji:

[...]

(c) maloljetnoj djeci uključujući posvojenu djecu supružnika kada sponzor ima skrbništvo i djeca su ovisna o njemu ili njoj. [...]

[...]

Maloljetna djeca navedena u ovom članku moraju biti ispod punoljetne dobi određene zakonom države članice u pitanju te ne smiju biti oženjena/udana.

[...]”

7 U skladu s člankom 5. te direktive, koji se nalazi u njezinu poglavlju III. naslovljenom „Podnošenje i ispitivanje zahtjeva”:

„1. Da bi se ostvarilo pravo na spajanje obitelji, države članice utvrđuju hoće li zahtjev za ulazak i boravište nadležnim državnim tijelima države članice u pitanju podnijeti sponzor ili član ili članovi obitelji.

2. Zahtjevu se prilažu dokumentirani dokazi o obiteljskom odnosu i o udovoljavanju uvjetima utvrđenima u člancima 4. i 6. te, kada je to primjenjivo, člancima 7. i 8., kao i ovjerene preslike putnih dokumenata člana(-ova) obitelji.

Ako to bude primjereno, a kako bi se pribavio dokaz o postojanju obiteljskog odnosa, države članice mogu provesti intervju sa sponzorom i njegovim/njezinim članovima obitelji te druga ispitivanja koja budu potrebna.

[...]

4. Nadležna državna tijela države članice dostavljaju osobi koja je podnijela zahtjev pisanu obavijest o odluci čim je prije moguće, a u svakom slučaju ne kasnije od devet mjeseci od datuma podnošenja zahtjeva.

Rok određen u prvom stavku može se produljiti u iznimnim okolnostima povezanim sa složenošću ispitivanja zahtjeva.

Za odbijanje zahtjeva navode se razlozi. Sve posljedice nastale nedonošenjem odluke do kraja roka utvrđenog u prvom podstavku utvrđuju se u nacionalnom zakonodavstvu odgovarajuće države članice.

5. Prilikom ispitivanja zahtjeva države članice procjenjuju najbolje interese maloljetne djece.”

8 U članku 10. navedene direktive, koji se nalazi u njezinu poglavlju V. naslovljenom „Spajanje obitelji izbjeglica”, u stavku 2. navodi se:

„Države članice mogu dopustiti spajanje obitelji drugih članova obitelji koji nisu navedeni u članku 4. ako su ovisni o izbjeglici.”

9 Člankom 11. Direktive 2003/86, koji se nalazi u tom poglavlju V., pojašnjava se:

„1. Na podnošenje i ispitivanje zahtjeva primjenjuje se članak 5. pod uvjetima stavka 2. ovog članka.

2. Kada izbjeglica ne može pružiti službene dokumentacijske dokaze o obiteljskom odnosu, države članice uzimaju u obzir druge dokaze o postojanju takvog odnosa, koji će se procijeniti u skladu s nacionalnim pravom. Odluka kojom se odbija zahtjev ne može se osnivati isključivo na činjenici pomanjkanja dokumentacijskih dokaza.”

10 Poglavlje VII. te direktive, koje se odnosi na „[s]ankcije i pravni lijek”, obuhvaća njezine članke 16. do 18.

11 Člankom 16. stavkom 2. navedene direktive određuje se:

„Države članice mogu također odbiti zahtjev za ulazak i boravište u svrhu spajanja obitelji, ili povući ili odbiti obnavljanje boravišnih dozvola članova obitelji kada se pokazalo da:

(a) su korištene lažne ili informacije koje dovode u zabludu, lažni ili falsificirani dokumenti, da je na drugi način počinjena prijevara ili su korištena druga nezakonita sredstva;

[...]”

12 Članak 17. te direktive glasi:

„Države članice uzimaju u obzir prirodu i čvrstoću obiteljskih odnosa osobe, trajanje njezinog boravišta u državi članici i postojanje obiteljskih, kulturnih i socijalnih veza s njegovom/njezinom državom porijekla prilikom odbijanja zahtjeva, povlačenja ili odbijanja obnavljanja boravišne dozvole ili odlučivanja o nalogu za premještaj sponzora ili članova njegove obitelji.”

Smjernice u vezi s primjenom Direktive 2003/86

- 13 Komunikacija Komisije Vijeću i Europskom parlamentu od 3. travnja 2014. o smjernicama za primjenu Direktive 2003/86/EZ o pravu na spajanje obitelji (COM(2014)210, u daljnjem tekstu: smjernice) sadržava sljedeće ulomke:

„[...]

3. Podnošenje i ispitivanje zahtjeva

[...]

3.2. Prateći dokazi

U skladu s člankom 5. stavkom 2. uz zahtjev za spajanje obitelji moraju se nalaziti:

- (a) dokumentacijski dokazi o obiteljskom odnosu;

[...]

Države članice imaju određenu slobodu pri odlučivanju o tome je li primjereno i nužno provjeravati dokaze o obiteljskom odnosu obavljanjem intervjua ili drugih istraga, uključujući i DNK pretrage. Kriteriji za primjerenost i nužnost podrazumijevaju da obavljanje tih istraga nije dopušteno ako postoje druga prikladna i manje restriktivna sredstva za utvrđivanje postojanja obiteljskog odnosa. Svaki zahtjev, njegovi prateći dokumentacijski dokazi i primjerenost i nužnost obavljanja intervjua i drugih istraga treba procjenjivati na pojedinačnoj osnovi.

[...]

6. Spajanje obitelji korisnika međunarodne zaštite

6.1. Izbjeglice

[...]

Komisija naglašava da odredbe poglavlja V. treba čitati u kontekstu načela iz članka 5. stavka 5. i članka 17. Stoga, pri pregledavanju zahtjeva izbjeglica za spajanje obitelji države članice moraju donijeti uravnoteženu i razumnu procjenu svih uključenih interesa u svakom pojedinačnom slučaju, a pritom dužno uzeti u obzir najbolje interese maloljetne djece [...]. Nijedan zasebno razmotren čimbenik ne može automatski dovesti do odluke; svaki mora biti uključen u računicu tek kao jedan od više bitnih čimbenika [...]

[...]

6.1.2. Nedostatak službenih dokumentacijskih dokaza

Člankom 11. utvrđuje se da se članak 5. primjenjuje na podnošenje i ispitivanje zahtjeva koji podliježu odstupanju u pogledu službenih dokumentacijskih dokaza iz članka 11. stavka 2. Stoga, u skladu s člankom 5. stavkom 2., države članice mogu smatrati da se dokumentacijskim dokazima uspostavlja obiteljski odnos, a mogu se provesti intervjui i ostali načini ispitivanja bude li prikladno i potrebno.

Međutim, posebno stanje izbjeglica koji su bili prisiljeni pobjeći iz svoje zemlje upućuje na to da je za izbjeglice ili članove njihovih obitelji često nemoguće ili opasno dati na uvid službene isprave ili stupiti u kontakt s diplomatskim ili konzularnim tijelima njihove zemlje podrijetla.

Tekstom članka 11. stavka 2. jasno se izriče, a da se ne ostavlja prostor za slobodnu prosudbu, da nedostatak dokumentacijskih dokaza ne može biti jedini razlog za odbijanje zahtjeva i od država članica zahtijeva se da u takvim slučajevima u obzir uzmu ‚druge dokaze‘ o postojanju takvog odnosa. S obzirom na to da se ti ‚drugi dokazi‘ ne procjenjuju u skladu s nacionalnim pravom, države članice imaju određen prostor za slobodnu prosudbu, ali bi ipak trebale donijeti jasna pravila za te zahtjeve u pogledu dokaza. Primjeri ‚drugih dokaza‘ za utvrđivanje obiteljskih veza mogu biti pisane i/ili usmene izjave podnositelja zahtjeva, intervjui s članovima obitelji ili istrage o slučaju provedene u inozemstvu. Te se izjave zatim mogu, na primjer, potkrijepiti dokazima kao što su isprave, audiovizualni materijali, bilo kakvi dokumenti ili fizički predmeti (npr. diplome, dokazi o prijenosu novca...) ili znanjem određenih činjenica.

Za pojedinačnu procjenu iz članka 17., od država članica zahtijeva se da pri ispitivanju dokaza koje je dostavio podnositelj zahtjeva u obzir uzmu sve bitne čimbenike uključujući dob, spol, obrazovanje, podrijetlo i socijalni status te specifične kulturne aspekte. Komisija smatra da se, ako nakon ispitivanja drugih vrsta dokaza i dalje postoje ozbiljne sumnje, ili ako postoje jake naznake da postoje prijetvorne namjere, kao zadnja mogućnost može provesti testiranje DNK-a [...] U tim slučajevima Komisija smatra da bi se države članice trebale pridržavati načela [Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR)] o testiranju DNK-a [...]

[...]”

Nizozemsko pravo

- 14 Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je Direktiva 2003/86 u nizozemski pravni poredak prenesena Vreemdelingenwetom 2000 (Zakon o strancima iz 2000.), Vreemdelingencirculaireom 2000 (Okružnica o strancima iz 2000.) i Werkinstructieom 2014/9 (Službena uputa 2014/9).
- 15 Sud koji je uputio zahtjev, rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (Sud u Haagu, stalna služba u Haarlemu, Nizozemska), pojašnjava da je Kraljevina Nizozemska prenijela povoljnije odredbe poglavlja V. te direktive koje se odnose na spajanje obitelji izbjeglica, u što ulaze fakultativne odredbe koje se tamo nalaze. Među ostalim, Kraljevina Nizozemska odlučila je primjenjivati navedenu direktivu na korisnike supsidijarne zaštite iako se ona, u skladu s člankom 3. stavkom 2. točkom (c) te direktive, na njih ne primjenjuje. Tako je nizozemski zakonodavac to poglavlje učinio primjenjivim izravno i bezuvjetno na njihovu situaciju.
- 16 Okružnica o strancima iz 2000. i Službena uputa 2014/9 odnose se, među ostalim, na ocjenu dokaza postojanja obiteljskih odnosa između sponzora i državljanina treće zemlje za kojega je podnesen zahtjev za spajanje obitelji. Iz toga slijedi da državni tajnik prihvaća taj zahtjev kada se utvrdi da je državljanin treće zemlje zaista dio sponzorove obitelji.
- 17 U tom pogledu, sponzor treba dokazati, prema navodima suda koji je uputio zahtjev, da je dotični državljanin treće zemlje zaista bio dio njegove obitelji prije dolaska sponzora u Nizozemsku i da taj stvarni obiteljski odnos nije bio prekinut. Iako to sponzor načelno treba dokazati dokumentima, u slučaju pomanjkanja tih dokumenata on ipak može dostaviti dodatne informacije ili uvjerljiva, prihvatljiva i dosljedna objašnjenja o stvarnoj pripadnosti dotičnog državljanina treće zemlje njegovoj obitelji. Osobito, kako bi se ocijenilo je li štíćenik zaista dio sponzorove obitelji, u obzir se uzima, među ostalim, razlog zbog kojeg je štíćenik primljen u tu obitelj.
- 18 Naposljetku, u slučaju nemogućnosti dokazivanja postojanja obiteljskog odnosa službenim dokumentima ili analizom DNK-a, može se provesti intervju koji sadržava pitanja za identifikaciju. Sud koji je uputio zahtjev navodi da je to osobito slučaj kada je riječ o štíćenicima u okviru postupka spajanja obitelji.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 19 Osoba A. i njezina kći zakonito borave u Nizozemskoj od 11. ožujka 2015. kao korisnici supsidijarne zaštite u smislu članka 3. stavka 2. točke (c) Direktive 2003/86. Dana 16. travnja 2015. osoba A. podnijela je zahtjev za spajanje obitelji u korist osobe E. pred nadležnim nizozemskim tijelima.
- 20 U potporu tom zahtjevu dostavila je izjavu Fronta za oslobođenje Eritreje od 6. travnja 2015. (u daljnjem tekstu: izjava FOE-a) iz koje je proizlazilo da je ona teta osobe E. i njezina skrbnica od smrti njezinih bioloških roditelja, što se dogodilo prije pet godina. Također je tvrdila da je osoba E. u dobi od deset godina od njihova bijega iz Eritreje tijekom 2013. boravila s njima u Sudanu sve dok ona nije otišla u Nizozemsku. Trenutačno osoba E. još uvijek boravi u Sudanu, gdje je smještena u udomiteljsku obitelj.
- 21 Odlukom od 12. svibnja 2016. državni tajnik odbio je zahtjev za spajanje obitelji.
- 22 Prije svega, državni tajnik zasnovao je svoju odluku na činjenici da nije dostavljen nijedan službeni dokumentacijski dokaz u pogledu postojanja obiteljskih odnosa između osobe E. i osobe A. jer je jedini dokument koji je dostavljen u tu svrhu, odnosno izjava FOE-a, izdana na neovlašten način. Potom je državni tajnik utvrdio da nije istaknuto nikakvo uvjerljivo objašnjenje o nemogućnosti dostave službenih dokumentacijskih dokaza iako Eritreja izdaje takve dokumente, poput smrtnih listova ili akata o skrbništvu, osobnih iskaznica ili pak đaćkih ili studentskih iskaznica. Naposljetku, državni tajnik dodao je da se s obzirom na okolnosti zahtjev za spajanje obitelji može odbiti a da pritom nije nužno organizirati intervju s osobom E. ili osobom A. kako bi se utvrdilo postojanje njihova obiteljskog odnosa.
- 23 Žalba koja je podnesena protiv te odluke odbijena je potvrđujućom odlukom od 27. listopada 2016.
- 24 Nakon podnošenja tužbe za poništenje pred sudom koji je uputio zahtjev protiv odbijanja zahtjeva za spajanje obitelji o kojem je riječ u glavnom postupku, usmena rasprava održana je 18. svibnja 2017. Potom je predmet dodijeljen vijeću i održana je druga rasprava 13. rujna 2017.
- 25 Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da je na toj raspravi državni tajnik odustao od svojih prigovora o identitetu osobe E. i osobe A. kao i o postojanju biološke veze između tih dviju osoba. Također, državni tajnik odustao je od pozivanja na pomanjkanje službenih dokumentacijskih dokaza u pogledu starateljstva osobe A. nad osobom E. jer se prema eritrejskom pravu takvo skrbništvo dodjeljuje *ex lege*. Prema mišljenju tog suda iz toga proizlazi da su jedini elementi koji se još osporavaju u glavnom predmetu oni koji se odnose na pomanjkanje smrtnog lista bioloških roditelja osobe E. i na uvjerljivost objašnjenja koja je u tom pogledu dostavila osoba A.
- 26 Sud koji je uputio zahtjev dvoji o tumačenju članka 11. stavka 2. Direktive 2003/86 i pita se osobito je li dotična država članica dužna „[uzeti] u obzir druge dokaze o postojanju [obiteljskog odnosa]” u slučajevima u kojima izbjeglica ne pruži nijedno uvjerljivo objašnjenje o svojoj nemogućnosti da dostavi službene dokumentacijske dokaze.
- 27 Ipak, taj isti sud pita se, s obzirom na presudu od 18. listopada 2012., Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638, t. 53. do 56.), o nadležnosti Suda da odgovori na takvo pitanje u glavnom predmetu primjećujući da su, iako situacija osobe A, time što je korisnica samo supsidijarne zaštite, ne ulazi u područje primjene odredbi te direktive, potonje nizozemskim pravom učinjene primjenjivim na takvu situaciju izravno i bezuvjetno.

28 U tim je okolnostima rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (Sud u Haagu, stalna služba u Haarlemu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li Sud s obzirom na članak 3. stavak 2. točku (c) Direktive [2003/86] i na presudu od 18. listopada 2012., Nolan (C-583/10, ECLI:EU:C:2012:638) nadležan odgovoriti na prethodna pitanja nizozemskog suda o tumačenju odredaba te direktive u sporu koji se odnosi na pravo boravka člana obitelji osobe koja ima pravo na supsidijarnu zaštitu ako je navedena direktiva u nizozemskom pravu bila proglašena izravno i bezuvjetno primjenjivom na osobe koje imaju pravo na supsidijarnu zaštitu?

2. Treba li članak 11. stavak 2. Direktive [2003/86] tumačiti na način da mu se protivi odbijanje zahtjeva izbjeglice za spajanje obitelji koje se temelji isključivo na tome da izbjeglica svojem zahtjevu nije priložio službene dokumentacijske dokaze o obiteljskom odnosu

ili

članak 11. stavak 2. Direktive [2003/86] treba tumačiti na način da mu se odbijanje zahtjeva izbjeglice za spajanje obitelji koje se temelji isključivo na činjenici pomanjkanja dokumentacijskih dokaza protivi samo kada je izbjeglica pružio uvjerljivo objašnjenje zbog čega nije pružio dokumentacijske dokaze i za svoju tvrdnju da ih još ne može pružiti?”

Postupak pred Sudom

29 Sud koji je uputio zahtjev zatražio je da se o ovom zahtjevu za prethodnu odluku odluči u hitnom prethodnom postupku predviđenom člankom 107. Poslovnika Suda.

30 Dana 23. studenoga 2017. prvo vijeće Suda odlučilo je, nakon saslušanja nezavisnog odvjetnika, da nije potrebno prihvatiti taj zahtjev.

31 Ipak, odlukom od 27. studenoga 2017. predsjednik Suda dodijelio je ovom predmetu prioritarno postupanje sukladno članku 53. stavku 3. Poslovnika Suda.

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

32 Sud koji je uputio zahtjev svojim prvim pitanjem u biti pita je li Sud nadležan, na temelju članka 267. UFEU-a, za tumačenje članka 11. stavka 2. Direktive 2003/86 u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je taj sud pozvan odlučiti o zahtjevu za spajanje obitelji koji je podnijela osoba koja uživa status supsidijarne zaštite, ako je ta odredba nacionalnim pravom učinjena izravno i bezuvjetno primjenjivom na takvu situaciju.

33 Člankom 3. stavkom 2. točkom (c) Direktive 2003/86 pojašnjeno je da se ta direktiva ne primjenjuje kad je sponzor koji je državljanin treće zemlje ovlašten boraviti u državi članici na osnovi supsidijarnog oblika zaštite u skladu s međunarodnim obvezama, nacionalnim zakonodavstvom ili praksom država članica.

34 Iz toga slijedi da Direktivu 2003/86 treba tumačiti na način da se ona ne primjenjuje na državljane trećih država koji su članovi obitelji osobe koja uživa status supsidijarne zaštite, poput osobe A. (presuda od 7. studenoga 2018., K i B, C-380/17, EU:C:2018:877, t. 33.).

- 35 Međutim, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da je on nadležan za odlučivanje o zahtjevu za prethodnu odluku koji se odnosi na odredbe prava Unije u situacijama u kojima su, neovisno o tome što činjenice iz glavnog postupka ne ulaze izravno u područje primjene tog prava, odredbe tog prava nacionalnim pravom učinjene primjenjivima zbog upućivanja potonjeg na njihov sadržaj (presuda od 7. studenoga 2018., K i B, C-380/17, EU:C:2018:877, t. 34. i navedena sudska praksa).
- 36 Naime, u takvim slučajevima postoji jasan interes Europske unije da se, radi izbjegavanja budućih razlika u tumačenju, odredbe preuzete iz prava Unije tumače ujednačeno (presuda od 7. studenoga 2018., K i B, C-380/17, EU:C:2018:877, t. 35. i navedena sudska praksa).
- 37 Stoga je tumačenje Suda odredaba prava Unije u situacijama koje ne ulaze u njihovo područje primjene opravdano kad su te odredbe nacionalnim pravom učinjene izravno i bezuvjetno primjenjivima na takve situacije, kako bi se osiguralo istovjetno postupanje u tim situacijama i u onima koje su obuhvaćene područjem primjene prava Unije (presuda od 7. studenoga 2018., K i B, C-380/17, EU:C:2018:877, t. 36. i navedena sudska praksa).
- 38 U ovom slučaju, sud koji je uputio zahtjev, koji je jedini nadležan za tumačenje nacionalnog prava u okviru sustava pravosudne suradnje uspostavljenog člankom 267. UFEU-a (vidjeti po analogiji presudu od 7. studenoga 2018., K i B, C-380/17, EU:C:2018:877, t. 37. i navedenu sudska praksu), pojasnio je da je nizozemski zakonodavac odabrao osigurati osobama koje uživaju status supsidijarne zaštite povoljnije postupanje od onog predviđenog Direktivom 2003/86, primjenom na njih odredaba te direktive koje se odnose na izbjeglice. Taj je sud iz toga zaključio da je, u skladu s nizozemskim pravom, u glavnom postupku obavezan primijeniti članak 11. stavak 2. te direktive.
- 39 Slijedom navedenog, valja utvrditi da je ta odredba nizozemskim pravom učinjena izravno i bezuvjetno primjenjivom na situacije poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku i da stoga postoji jasan interes Unije da se Sud izjasni o zahtjevu za prethodnu odluku (presuda od 7. studenoga 2018., K i B, C-380/17, EU:C:2018:877, t. 38.).
- 40 Naime, Sud je već presudio da se, kad je ispunjen uvjet iz točke 37. ove presude, njegova nadležnost može uspostaviti i u situacijama koje su obuhvaćene izričitim isključenjem iz područja primjene akta Unije (vidjeti presudu od 7. studenoga 2018., C i A, C-257/17, EU:C:2018:876, t. 37. i navedenu sudska praksu).
- 41 U tom kontekstu nadležnost Suda ne može varirati ovisno o tome je li područje primjene relevantne odredbe utvrđeno pozitivnom definicijom ili uspostavom određenih slučajeva isključenja, s obzirom na to da je moguć odabir obje te zakonodavne tehnike (presuda od 7. studenoga 2018., C i A, C-257/17, EU:C:2018:876, t. 39.).
- 42 Nadalje, iako je sud koji je uputio zahtjev iznio da njegove sumnje o nadležnosti Suda proizlaze iz presude od 18. listopada 2012., Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), važno je istaknuti da su u predmetu u kojem je donesena ta presuda postojale specifičnosti kojih u glavnom postupku nema (vidjeti po analogiji presudu od 7. studenoga 2018., C i A, C-257/17, EU:C:2018:876, t. 41. do 43.).
- 43 Slijedom navedenog, na prvo pitanje valja odgovoriti da je Sud nadležan, na temelju članka 267. UFEU-a, za tumačenje članka 11. stavka 2. Direktive 2003/86 u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je sud koji je uputio zahtjev pozvan odlučiti o zahtjevu za spajanje obitelji koji je podnijela osoba koja uživa status supsidijarne zaštite, ako je ta odredba nacionalnim pravom učinjena izravno i bezuvjetno primjenjivom na takvu situaciju.

Drugo pitanje

- 44 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 11. stavak 2. Direktive 2003/86 tumačiti na način da mu se protivi, u okolnostima poput onih u glavnom postupku, u kojima je zahtjev za spajanje obitelji uputio sponzor koji uživa status supsidijarne zaštite u korist maloljetne osobe, čija je teta i navodna skrbnica, a koja kao izbjeglica i bez obiteljskih odnosa boravi u trećoj zemlji, to da se taj zahtjev odbije samo zbog toga što sponzor nije dostavio službene dokumentacijske dokaze kojima se potvrđuje smrt bioloških roditelja maloljetnika i, slijedom toga, stvarni obiteljski odnos s njim te da su nadležna tijela objašnjenje koje je sponzor istaknuo kako bi opravdao svoju nemogućnost podnošenja takvih dokaza smatrala neuvjerljivim samo na temelju općenitih dostupnih informacija o situaciji u zemlji porijekla, a da pritom nisu uzela u obzir konkretnu situaciju sponzora i maloljetnika i posebne poteškoće s kojima su, prema njihovim tvrdnjama, suočeni prije i nakon bijega iz svoje zemlje porijekla.

Zadani cilj Direktive 2003/86

- 45 U tom pogledu treba podsjetiti na to da je zadani cilj Direktive 2003/86 podupiranje spajanja obitelji i da se tom direktivom nastoji, osim toga, dodijeliti zaštita državljanima trećih zemalja, osobito maloljetnicima (vidjeti u tom smislu presudu od 6. prosinca 2012., O i dr., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, t. 69.).
- 46 U tom kontekstu, člankom 4. stavkom 1. navedene direktive državama članicama nalažu se pozitivne obveze, koje odgovaraju jasno definiranim subjektivnim pravima. Obvezuje ih se da, u slučajevima predviđenima istom direktivom, odobre spajanje obitelji određenim članovima obitelji sponzora bez mogućnosti korištenja margine prosudbe (presude od 27. lipnja 2006., Parlament/Vijeće, C-540/03, EU:C:2006:429, t. 60. i od 6. prosinca 2012., O i dr., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, t. 70.).
- 47 Među članovima obitelji sponzora kojima dotična država članica treba odobriti ulazak i boravak nalaze se, sukladno članku 4. stavku 1. točki (c) Direktive 2003/86, „maloljetna djeca uključujući posvojenu djecu supružnika kada sponzor ima skrbništvo i djeca su ovisna o njemu ili njoj”.
- 48 Osim toga, u skladu s člankom 10. stavkom 2. Direktive 2003/86, države članice mogu dopustiti spajanje obitelji drugih članova obitelji koji nisu navedeni u članku 4. te direktive ako su ovisni o izbjeglici.
- 49 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev pojasnio je da nizozemsko pravo odobrava spajanje obitelji štíćenika s kojima sponzor održava stvarne obiteljske odnose i da su nizozemska tijela dužna odobriti zatraženo spajanje obitelji ako je dokazano postojanje stvarnog obiteljskog odnosa između sponzora i štíćenika.
- 50 U ovom slučaju, budući da je osoba E., prema tvrdnjama osobe A., njezin štíćenik, očito je da spajanje obitelji o kojem je riječ u glavnom postupku može ulaziti barem u situaciju iz članka 10. stavka 2. Direktive 2003/86 i da bi, ako bi taj slučaj bio dokazan, nizozemsko pravo obvezivalo nizozemska tijela da odobre zatraženo spajanje obitelji.
- 51 Slijedom toga, zbog razloga koji su analogni onima navedenima u točki 38. ove presude, treba smatrati da je članak 11. te direktive nizozemskim pravom učinjen primjenjivim na situaciju poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku.

Ispitivanje zahtjeva za spajanje obitelji koje trebaju izvršiti nadležna nacionalna tijela

- 52 Što se tiče ispitivanja koje trebaju izvršiti nacionalna tijela, iz članka 5. stavka 2. i članka 11. stavka 2. Direktive 2003/86 proizlazi da ta tijela imaju marginu prosudbe, osobito prilikom ispitivanja postojanja obiteljskog odnosa, a ta se ocjena izvršava sukladno nacionalnom pravu (vidjeti u tom smislu presude od 27. lipnja 2006., Parlament/Vijeće, C-540/03, EU:C:2006:429, t. 59. i od 6. prosinca 2012., O i dr., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, t. 74.).
- 53 Ipak, države članice ne mogu koristiti marginu prosudbe koja im je priznata na način koji bi narušio cilj Direktive 2003/86 i njegov koristan učinak. Osim toga, kao što proizlazi iz uvodne izjave 2. te direktive, ona poštuje temeljna prava i pridržava se načela priznatih Poveljom Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) (vidjeti u tom smislu presudu od 6. prosinca 2012., O i dr., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, t. 74. i 75.).
- 54 Slijedom toga, države članice nisu samo dužne tumačiti svoje nacionalno pravo u skladu s pravom Unije nego i osigurati da se ne oslone na tumačenje teksta sekundarnog prava koje bi bilo protivno temeljnim pravima zaštićenima pravnim poretkom Unije (vidjeti u tom smislu presude od 27. lipnja 2006., Parlament/Vijeće, C-540/03, EU:C:2006:429, t. 105.; od 23. prosinca 2009., Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, t. 34. i od 6. prosinca 2012., O i dr., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, t.78.).
- 55 Međutim, članak 7. Povelje, koji priznaje pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, treba tumačiti u vezi s obvezom uzimanja u obzir najboljeg interesa djeteta koje je priznato u njezinu članku 24. stavku 2. Povelje i vodeći računa o potrebi da dijete održava redovite osobne odnose s oba roditelja, koja je navedena u članku 24. stavku 3. Povelje (presuda od 27. lipnja 2006., Parlament/Vijeće, C-540/03, EU:C:2006:429, t. 58.).
- 56 Iz toga slijedi da odredbe Direktive 2003/86 treba tumačiti i primjenjivati s obzirom na članak 7. i članak 24. stavke 2. i 3. Povelje, kao što uostalom proizlazi iz teksta uvodne izjave 2. i članka 5. stavka 5. te direktive, kojima se državama članicama nalaže da predmetne zahtjeve za spajanje obitelji ispituju u interesu dotične djece i s ciljem podupiranja obiteljskog života (presuda od 6. prosinca 2012., O i dr., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, t. 80.).
- 57 U tom pogledu na nadležnim nacionalnim tijelima je da provedu uravnoteženu i razumnu ocjenu svih prisutnih interesa, osobito uzimajući u obzir interese dotične djece (presuda od 6. prosinca 2012., O i dr., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, t. 81.).
- 58 Osim toga, treba voditi računa o članku 17. Direktive 2003/86 koji zahtijeva pojedinačno ispitivanje zahtjeva za spajanje obitelji (presude od 9. srpnja 2015., K i A, C-153/14, EU:C:2015:453, t. 60. i od 21. travnja 2016., Khachab, C-558/14, EU:C:2016:285, t. 43.), kojim se treba uzeti u obzir priroda i čvrstoća obiteljskih odnosa osobe, trajanje njezina boravišta u državi članici i postojanje obiteljskih, kulturnih i socijalnih veza s njegovom/njezinom državom porijekla (presuda od 27. lipnja 2006., Parlament/Vijeće, C-540/03, EU:C:2006:429, t. 64.).
- 59 Slijedom toga, na nadležnim nacionalnim tijelima je da prilikom provedbe Direktive 2003/86 i ispitivanja zahtjeva za spajanje obitelji provedu, među ostalim, pojedinačnu ocjenu kojom se uzimaju u obzir svi relevantni čimbenici slučaja i koja po potrebi poklanja osobitu pozornost interesima dotične djece i cilju podupiranja obiteljskog života. Osobito okolnosti poput dobi dotične djece, njihove situacije u zemlji porijekla i stupnja njihove ovisnosti u odnosu na roditelje mogu utjecati na opseg i intenzitet potrebnog ispitivanja (vidjeti u tom smislu presudu od 27. lipnja 2006., Parlament/Vijeće, C-540/03, EU:C:2006:429, t. 56.). U svakom slučaju, kao što se to pojašnjava točkom 6.1. smjernica, nijedan zasebno razmotren čimbenik ne može automatski dovesti do odluke.

Obveze sponzora i člana njegove obitelji na kojeg se odnosi zahtjev za spajanje obitelji

- 60 Što se tiče obveza sponzora i člana obitelji na kojeg se odnosi zahtjev za spajanje obitelji, treba podsjetiti da se sukladno članku 5. stavku 2. prvom podstavku Direktive 2003/86 takvom zahtjevu prilažu, među ostalim, „dokumentirani dokazi o obiteljskom odnosu”. Člankom 11. stavkom 2. te direktive pojašnjava se da dokumentirani dokazi moraju biti „službeni” i da u slučaju njihova pomanjkanja „države članice uzimaju u obzir druge dokaze o postojanju takvog odnosa”. Što se tiče članka 5. stavka 2. drugog podstavka navedene direktive, on glasi da „ako to bude primjereno, a kako bi se pribavio dokaz o postojanju obiteljskog odnosa, države članice mogu provesti intervjue sa sponzorom i njegovim/njezinim članovima obitelji te druga ispitivanja koja budu potrebna”.
- 61 Međutim, kao što je istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 57. i 71. svojega mišljenja, iz tih odredbi proizlazi da sponzor kao i član njegove obitelji na kojeg se odnosi zahtjev za spajanje obitelji imaju obvezu surađivanja s nadležnim nacionalnim tijelima, osobito radi utvrđivanja identiteta, postojanja obiteljskog odnosa kao i razloga koji opravdavaju njihov zahtjev, što podrazumijeva podnošenje, koliko je to moguće, zahtijevanih dokaza i, ovisno o slučaju, traženih pojašnjenja i informacija (vidjeti po analogiji presudu od 14. rujna 2017., K., C-18/16, EU:C:2017:680, t. 38.).
- 62 Ta obveza suradnje uključuje, slijedom toga, da sponzor ili član njegove obitelji na kojeg se odnosi zahtjev za spajanje obitelji dostave sve relevantne dokaze za ocjenu postojanja obiteljskog odnosa koji ističu, ali i da odgovore na pitanja i zahtjeve koje im u tom pogledu upute nadležna nacionalna tijela, budu na raspolaganju tim tijelima za intervjue ili druge istražne radnje i, kada ne mogu dostaviti službene dokumentacijske dokaze kojima potvrđuju obiteljski odnos, pojasne razloge zbog kojih ih ne mogu dostaviti.

Ispitivanje dostavljenih dokaza i danih izjava

- 63 Što se tiče ispitivanja koje nadležna nacionalna tijela provode o dokaznoj snazi ili uvjerljivosti dokaza, izjava ili objašnjenja koja dostave sponzor ili član njegove obitelji na kojeg se odnosi zahtjev za spajanje obitelji, pojedinačna ocjena zahtijeva da ta tijela uzimaju u obzir sve relevantne čimbenike, uključujući dob, spol, obrazovanje, podrijetlo i socijalni status sponzora ili dotičnog člana obitelji i specifične kulturalne aspekte, kao što se to pojašnjava i točkom 6.1.2. smjernica.
- 64 Kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 65., 66., 77., 79. i 81. svojega mišljenja, iz toga proizlazi da ti dokazi, te izjave i ta dostavljena objašnjenja, s jedne strane, treba ocjenjivati objektivno s obzirom na kako opće tako i pojedinačne informacije koje su relevantne, objektivne, pouzdane, precizne i ažurirane u pogledu situacije u zemlji porijekla, u što ulazi, među ostalim, stanje zakonodavstva i način na koji se primjenjuje, funkcioniranje administrativnih službi, i po potrebi, postojanje manjkavosti koje se odnose na određene regije ili određene skupine osoba navedene zemlje.
- 65 S druge strane, nacionalna tijela trebaju voditi računa i o osobnosti sponzora ili člana njegove obitelji na kojeg se odnosi zahtjev za spajanje obitelji, konkretnoj situaciji u kojoj se nalaze i posebne poteškoće s kojima su suočeni tako da zahtjevi koji se mogu postaviti u pogledu dokazne snage ili uvjerljivosti dokaza koje dostave sponzor ili član njegove obitelji, osobito u svrhu utvrđivanja nemogućnosti dostavljanja službenih dokumentacijskih dokaza o obiteljskom odnosu, trebaju biti proporcionalni i ovisiti o prirodi i razini poteškoća kojima su izloženi.
- 66 Naime, u skladu s uvodnom izjavom 8. Direktive 2003/86, posebna pažnja trebala bi se pokloniti izbjegličkoj situaciji u vezi s razlozima koji su ih natjerali na bijeg iz svoje zemlje i priječe im tamo vođenje normalnog obiteljskog života. Kao što je također pojašnjeno u točki 6.1.2. smjernica, posebna situacija izbjeglica pretpostavlja da je često nemoguće ili opasno za izbjeglice ili članove njihove obitelji da podnesu službene dokumente ili da stupe u kontakt s diplomatskim ili konzularnim tijelima svoje zemlje porijekla.

- 67 Osim toga, iz prethodnih razmatranja proizlazi da ta nacionalna tijela mogu odbiti taj zahtjev ako sponzor očito ne ispunjava svoju obvezu suradnje ili je s obzirom na objektivne elemente kojima nadležna nacionalna tijela raspolazu očito da je zahtjev za spajanje obitelji lažan.
- 68 Nasuprot tomu, u slučaju nepostojanja takvih okolnosti, pomanjkanje službenih dokumentacijskih dokaza kojima se potvrđuje obiteljski odnos i moguća neuvjerljivost objašnjenja koja su dana u tom pogledu treba smatrati samo elementima koje treba uzeti u obzir prilikom pojedinačne ocjene svih relevantnih elemenata u konkretnom slučaju i ne oslobađaju nadležna nacionalna tijela njihove obveze propisane u članku 11. stavku 2. Direktive 2003/86 da uzmu u obzir druge dokaze.
- 69 Naime, kao što se također podsjeća točkom 6.1.2 smjernica, tekstem članka 11. stavka 2. jasno se izriče, a da se ne ostavlja prostor za slobodnu prosudbu, da nedostatak dokumentacijskih dokaza ne može biti jedini razlog za odbijanje zahtjeva i od država članica zahtijeva se da u takvim slučajevima u obzir uzmu „druge dokaze” o postojanju takvog odnosa.

Usklađenost ispitivanja zahtjeva o kojem je riječ u glavnom postupku koje je izvršio državni tajnik sa zahtjevima Direktive 2003/86

- 70 U ovom slučaju, u svojim odlukama od 12. svibnja 2016. i od 27. listopada 2016. državni tajnik smatrao je, među ostalim, da osoba A. nije dostavila nikakav službeni dokumentacijski dokaz u vezi sa smrću roditelja osobe E. i postojanjem skrbništva koje se izvršavalo nad maloljetnikom ni uvjerljiva objašnjenja o svojoj nemogućnosti da dostavi takve dokumentacijske dokaze, iako se prema mišljenju državnog tajnika u Eritreji mogu pribaviti takvi dokumenti.
- 71 Ipak, nesporno je da je na raspravi od 13. rujna 2017. pred sudom koji je uputio zahtjev državni tajnik odustao od svojega prigovora u pogledu pomanjkanja službenih dokumentacijskih dokaza o postojanju skrbništva koje osoba A. izvršava nad osobom E., nakon što je utvrdio da se u eritrejskom pravu takvo skrbništvo dodjeljuje *ex lege*.
- 72 Iz toga slijedi da se odluka o odbijanju zahtjeva za spajanje obitelji o kojem je riječ u glavnom postupku sada zasniva samo na pomanjkanju smrtnih listova bioloških roditelja osobe E. i neuvjerljivosti objašnjenja koje je u tom pogledu dostavila osoba A.
- 73 Na raspravi pred Sudom nizozemska vlada tvrdila je da je nužno utvrditi smrt bioloških roditelja osobe E. kako bi se isključio slučaj otmice djeteta ili čak trgovine ljudima.
- 74 Međutim, i pod uvjetom provjera koje treba izvršiti sud koji je uputio zahtjev, treba smatrati, kao prvo, da iz spisa kojim Sud raspolaze ne proizlazi nikakva povreda obveze suradnje osobe A. Naime, nesporno je da je potonja odgovorila na sva pitanja i zahtjeve koje joj je tijekom upravnog postupka uputio državni tajnik i osobito da je iznijela razloge zbog kojih ona i osoba E. prema njezinu mišljenju ne mogu dostaviti službene dokumentacijske dokaze kojima se potvrđuje obiteljski odnos, a koje su zatražila navedena tijela.
- 75 U vezi s potonjim, kao što proizlazi iz spisa kojim Sud raspolaze, osoba A. istaknula je prije svega da za izdavanje smrtnih listova u Eritreji nisu nadležne službe zadužene za matične knjige u Asmari (Eritreja), nego lokalne uprave pred kojima postupak izdavanja usto jako varira ovisno o pojedinom mjestu. Potom, osoba A. naglasila je da nikad nije imala takve akte jer potječe iz malog sela, da je izlazila iz svoje kuće samo u slučaju nužde i da je posjedovanje smrtnih listova neuobičajeno. Naposljetku, sada se navedeni akti ne mogu pribaviti jer su ona i osoba E. nezakonito napustile Eritreju tako da bi ih zahtjev za takve akte putem lokalnih poznanika izložio mogućim „postupanjima prema iseljeništvu” i njihovu obitelj koja je ostala u Eritreji izložio opasnosti i riziku da moraju platiti „porez na iseljeništvo”.

- 76 Kao drugo, iz istog spisa proizlazi da, iako je državni tajnik u svrhe ispitivanja uvjerljivosti objašnjenja koja je dostavila osoba A. vodio računa o općim dostupnim informacijama u vezi sa situacijom u Eritreji, nije očito jasno da je vodio računa o načinu na koji je primijenjeno relevantno zakonodavstvo ni o činjenici da funkcioniranje službi zaduženih za matične knjige te zemlje ovisi, po potrebi, o različitim lokalnim kontekstima. Osim toga, navedeni spis ne omogućava ni da se ispita je li se, i ovisno o slučaju, u kojoj mjeri uzela u obzir konkretna situacija osoba A. i E. kao i posebne poteškoće s kojima su se prema njihovim riječima suočile prije i nakon bijega iz svoje zemlje porijekla.
- 77 Kao treće, nijedan element spisa kojim raspolaže Sud ne dokazuje da je državni tajnik uzeo u obzir dob osobe E., njezinu situaciju izbjeglice u Sudanu, zemlji u kojoj je, prema navodima osobe A., smještena u udomiteljsku obitelj s kojom nema nikakav obiteljski odnos, i najbolji interes tog djeteta, kakvi su u takvim okolnostima. Ako bi se navodi osobe A. pokazali istinitima, prihvaćanje zahtjeva za spajanje obitelji o kojem je riječ u glavnom postupku moglo bi biti jedina mogućnost da se osobi E. osigura mogućnost odrastanja u obiteljskom okruženju. Međutim, kao što je istaknuto u točki 59. ove presude, takve okolnosti mogu utjecati na širinu i intenzitet potrebnog ispitivanja.
- 78 Iako nadležna nacionalna tijela mogu provesti te korake kako bi otkrila lažne zahtjeve za spajanje obitelji, koji se javljaju u vezi s otmicom djece ili čak trgovinom ljudima, kao što to opravdano ističe nizozemska vlada, ta okolnost ne oslobađa ta tijela obveze da vode računa o najboljem interesu djeteta koje se možda nalazi u uvjetima kako ih je opisala osoba A.
- 79 Osim toga, pomanjkanje smrtnog lista bioloških roditelja i nedovoljna uvjerljivost objašnjenja koja su dana kako bi se opravdalo njegovo pomanjkanje ne mogu sami po sebi omogućiti zaključak da je dotični zahtjev za spajanje obitelji nužno podnesen u vezi s otmicom djeteta ili trgovinom ljudima. U tom pogledu, iz članka 11. stavka 2. Direktive 2003/86, prema kojem dotična država članica uzima u obzir i druge dokaze o postojanju obiteljskog odnosa i prema kojem se odluka ne može zasnivati jedino na pomanjkanju dokumentacijskih dokaza, u vezi s člankom 7. i člankom 24. stavcima 2. i 3. Povelje, proizlazi da nacionalna tijela mogu, ovisno o okolnostima slučaja, biti dužna provesti potrebna dodatna ispitivanja, poput održavanja intervjua sa sponzorom, kako bi isključila postojanje takvih fenomena.
- 80 Na sudu koji je uputio zahtjev, a koji jedini izravno poznaje spor koji se pred njim vodi, jest da provjeri, uzimajući u obzir elemente iznesene u prethodnim točkama, je li ispitivanje zahtjeva o kojem je riječ u glavnom postupku koje je izvršio državni tajnik sukladno zahtjevima Direktive 2003/86.
- 81 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 11. stavak 2. Direktive 2003/86 treba tumačiti na način da mu se protivi, u okolnostima poput onih u glavnom postupku, u kojem je sponzor koji uživa status supsidijarne zaštite podnio zahtjev za spajanje obitelji za maloljetnika kojemu je ona teta i navodno skrbnica i koji kao takav boravi kao izbjeglica i bez obiteljskih odnosa u trećoj zemlji, da se taj zahtjev odbije samo zbog toga što sponzor nije dostavio službene dokumentacijske dokaze kojima se potvrđuje smrt bioloških roditelja maloljetnika i, slijedom toga, stvarno postojanje njegovih obiteljskih odnosa s njim te da su objašnjenja koja je sponzor istaknuo kako bi opravdao svoju nemogućnost da dostavi takve dokaze nadležna tijela smatrala neuvjerljivim samo na temelju općenitih dostupnih informacija o situaciji u zemlji porijekla, a da se pritom nije uzela u obzir konkretna situacija sponzora i maloljetnika i posebne poteškoće kojima su oni prema njihovim navodima izloženi prije i nakon bijega iz svoje zemlje porijekla.

Troškovi

- 82 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

- 1. Sud Europske unije nadležan je, na temelju članka 267. UFEU-a, za tumačenje članka 11. stavka 2. Direktive Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je sud koji je uputio zahtjev pozvan odlučiti o zahtjevu za spajanje obitelji koji je podnijela osoba koja uživa status supsidijarne zaštite, ako je ta odredba nacionalnim pravom učinjena izravno i bezuvjetno primjenjivom na takvu situaciju.**
- 2. Članak 11. stavak 2. Direktive 2003/86 treba tumačiti na način da mu se protivi, u okolnostima poput onih u glavnom postupku, u kojem je sponzor koji uživa status supsidijarne zaštite podnio zahtjev za spajanje obitelji za maloljetnika kojemu je ona teta i navodno skrbnica i koji kao takav boravi kao izbjeglica i bez obiteljskih odnosa u trećoj zemlji, da se taj zahtjev odbije samo zbog toga što sponzor nije dostavio službene dokumentacijske dokaze kojima se potvrđuje smrt bioloških roditelja maloljetnika i, slijedom toga, stvarno postojanje njegovih obiteljskih odnosa s njim te da su objašnjenja koja je sponzor istaknuo kako bi opravdao svoju nemogućnost da dostavi takve dokaze nadležna tijela smatrala neuvjerljivim samo na temelju općenitih dostupnih informacija o situaciji u zemlji porijekla a da se pritom nije uzela u obzir konkretna situacija sponzora i maloljetnika i posebne poteškoće kojima su oni prema njihovim navodima izloženi prije i nakon bijega iz svoje zemlje porijekla.**

Potpisi